NUMMER 9 DONDERDAG 1 MAART 1928 28STE JAARGANG

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

Indische Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.)

11 Juni—28 Juli 1928.

—o—

ONS OPLUISTERINGFONDS.

Tot ons genoegen kunnen wij melden dat reeds eenige giften bij ons binnenkwamen, waarvoor wij de schenkers bedankten.

Het gaat om de uitzending van Inlandsche Kunstnijverheidswerkers, en het zien werken van deze lieden zal zeker de belangstelling voor onze Tentoonstelling op het landgoed „Zijpendaal" verhoogen, en daardoor die van Oost- en West-Indië.

Leden van „Oost en West", indien gij daadwerkelijk mede wilt helpen onze mooie plannen te doen slagen, zendt ons dan Uwe bijdragen, GROOT OF KLEIN, voor dit Opluisteringfonds.

Gironummer 119887, Mr. J. Huges, Voorzitter „Oost en West", Afdeeling Arnhem.

Onze beide propaganda-schilderijen staan thans in de groote steden: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Arnhem, Groningen, Leeuwarden.

Wij ontvingen gaarne adressen van winkeliers in de grootere steden van Nederland, die genegen zijn deze mooie schilderijen gedurende eenige weken te étaleeren.

Zij trekken bijzonder de aandacht van de voorbijgangers.

Kunt gij ons wellicht eenige adressen opgeven, die voor het goede doel, belangeloos, willen tentoonstellen??

Secretariaat I. T. A.: Nieuwe Plein 52, Arnhem.

Vereeniging „Oost en West".

—o—

Jaarverslag over 1927.

Algemeene toestand.

Een schets gevende van den algemeenen toestand der Vereeniging, moge het den samensteller van dit jaarverslag vergund zijn aan te vangen met een referaat.

De beschouwing in het Kol. Weekblad over „Het jaar dat voorbijging — de Indiën in 1927" (zie No. 52 van jaarg. 1927) had als motto de uitspraak van den Griekschen wijsgeer Heraclitus „Alles beweegt", waarmede, in twee woorden, het wezen der Tijdelijkheid uitgedrukt is.

Een wel gekozen motto voor die beschouwing, al is daarin dan verwerkt een overzicht van het gebeuren in de korte spanne tijds van één jaar, maar van een jaar van groote en vèrstrekkende beteekenis voor Oost-Indië. Ook boven het jaarverslag onzer Vereeniging zou dit motto niet misplaatst zijn. Zal dit in de volgende regelen wel blijken, er mag hierop even vooruitgeloopen worden door het citeeren uit dat jaaroverzicht van deze juist typeerende zinsnede: „De Vereeniging Oost en West mocht zich in toenemenden bloei verheugen. Het ledental stijgt, de afdeelingen bloeien evenzeer en geven, ook door tal van lezingen en lichtbeeldenavonden, blijken van een opgewekt vereenigingsleven. De afdeeling Arnhem maakte zich buitengewoon verdienstelijk met de voorbereidingen eener groote Indische tentoonstelling, welke aldaar in Juni—Juli a.s. zal worden gehouden en mede den goeden naam der Vereeniging zal verhoogen."

Deze woorden kunnen volledig onderschreven worden. „Alles beweegt", en, in de goede richting. Waaruit ten overvloede de slotsom getrokken kan worden, dat, om de samenvattende terminologie van den wijsgeer in een hedendaagsche zegwijze te volgen, de algemeene toestand der Vereeniging „gunstig" is.

Leden en begunstigers.

Het ledental nam wederom toe en bereikte op ult. December 1927 het cijfer van 3428.

Ook het aantal begunstigers, thans een 50-tal, steeg aanmerkelijk, een hoogst verblijdend verschijnsel, dat beschouwd mag worden als een premie op het door de Vereeniging verrichtte werk. Een woord van warmen dank aan onze oud- en onze nieuw-toegetreden begunstigers, die door hun financieelen steun de Vereeniging beter in staat stellen op den ingeslagen weg voort te gaan en die door dien steun op zoo sympathieke wijze getuigenis afleggen van hunne instemming en waardeering met het doel en streven van Oost en West. Het is bekend hoe het H.B.-lid, de Hr. Sandberg, in deze een succesvolle actie voerde. Sindsdien achtte hij een rustperiode wenschelijk, maar is hij genegen om, zoo de gelegenheid zich daartoe voordoet, de op zich genomen taak verder voort te zetten. Wat de werving van leden betreft, spreekt het vanzelf dat, naarmate de Vereeniging meer naar buiten optreedt, het ledental toeneemt. Men zou hier kunnen spreken van rechtevenredigheid. Intusschen, terwijl dat plaats heeft, behoeft een ander middel niet te worden veronachtzaamd en zoo hebben dan, aan het einde van het jaar, met goedkeuring van het Dagel. Bestuur, de Redacteur van het K. W., de Algem. Secr. der Ver. en de heer v. Gelder, medewerker aan het weekblad, in gemeen overleg een actie voor dat doel voorbereid.

Hoofdbestuur.

In de samenstelling van het Hoofdbestuur kwam dit jaar weinig verandering. In de op 11 Juni te Amsterdam gehouden Algem. Verg. werd de heer Jhr. Dr. Sandberg definitief als Hoofdbestuurslid benoemd ter vervanging van Mevr. van Assen-Sol, die haar mandaat welwillend ter beschikking gesteld had. Voorts werd in plaats van den heer Luijtjes (Nijmegen), die wegens gevorderden leeftijd afgetreden was, benoemd de heer F. M. Gescher, die echter vóór het einde van het jaar aftrad, zonder dat een ander in zijn plaats als H.B.-lid nog benoemd werd. Deze nieuwe benoeming is echter spoedig tegemoet te zien.

De zittende leden, die in 1927 aan de beurt van aftreden waren, t.w. de H.H. E. Roodhuijsen (Amersfoort), J. C. Baars (Apeldoorn), Dr. H. H. Zeijlstra (Deventer), H. F. Wagenaar Reisiger (Haarlem) en H. Somermeijer (Utrecht) werden allen herkozen.

De gewone bijeenkomsten van het H.B. hadden, als gebruikelijk, plaats in April en in October en vóór den aanvang der algemeene jaarlijksche vergadering.

Afdeelingen.

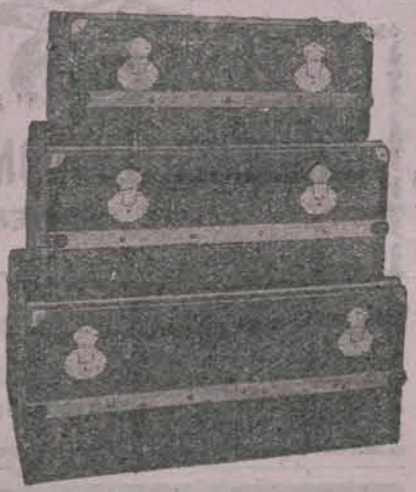
Het aantal bleef hetzelfde. Worden belangstellenden, voor wat betreft de werkzaamheden der afdeelingen, verwezen naar de door de besturen ingezonden jaarverslagen, welke steeds in het K. W. afgedrukt worden, zoomede naar alle tusschentijdsche ingekomen verslagen en gehouden lezingen e.d., aan de afdeeling Arnhem dient hier een afzonderlijk woord gewijd te worden.

De afdeeling Arnhem heeft het gansche jaar door de aandacht en belangstelling getrokken van het heele land en van ver daarbuiten, door de voorbereiding der groote O.- en W.-I. tentoonstelling in 1928, zooals reeds te voren vermeld. Het zou in dit verslag praematuur zijn van die tentoonstelling zelve iets meer te zeggen dan dit weinige, dat intusschen van genoegzaam groote beteekenis is voor de geheele Vereeniging Oost en West. Maar wel is het hier de plaats om den Voorzitter der afdeeling, den heer Mr. J. Huges, den energieken leider van deze grootsche, veelbelovende onderneming, een woord van hulde te brengen voor hetgeen hij, met de zijnen, in rustelooze werkzaamheid, tot stand tracht te brengen.

Op de Algem. Vergadering van 11 Juni bracht het Dagel. Bestuur een voorstel ter tafel om, bij wijze van proef, de jaarlijksche geldelijke afdracht aan het Hoofdbestuur van 60 % der over het vorige jaar geïnde contributiën terug te brengen tot 40 %.

Het is verklaarbaar dat dit voorstel, uitgegaan van den Voorzitter der Vereeniging en door hem toegelicht, met groote instemming werd begroet en aanvaard, waarbij men daartegenover gaarne de toezegging deed om, indien maar eenigszins mogelijk, geen tusschentijdsche aanvragen om geldelijken steun aan het H.B. te vragen en ook deze dat, wanneer de omstandigheden mochten mee-

Den Leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering ten spoedigste hiervan mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Koedoes, res. Semarang, Java.

brengen dat de afdeelingen in staat zouden zijn de kas van het H.B. door een grootere afdracht als anderszins te steunen, zij zulks ook zullen doen.

Vermelding verdient voorts nog dat Nijmegen en Apeldoorn, onderscheidenlijk op 30 Januari en op 23 Februari, haar 25-jarig bestaan feestelijk herdachten, in welke jubilea het H.B. met een stoffelijk blijk van belangstelling deelnam. Aan Nijmegen werd een voorzittershamer met inscriptie aangeboden, aan Apeldoorn een sierlijke ledenlijst. En ook dit, dat Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn in dit jaar rechtspersoonlijkheid aanvroegen en verkregen.

Amersfoort en Nijmegen, ten slotte, hebben, als bekend, ten dienste hunner leden een bibliotheek aangelegd. Een woord van aanbeveling aan hen, die voor den uitgroei dier boekerijen uit hun voorraad iets willen afstaan, wordt hier gaarne geplaatst.

Vertegenwoordiging in Oost- en West-Indië.

De hoofdvertegenwoordiger in O.-Indië, de heer Mr. K. Fauser, vertoefde met een half jaar verlof in Nederland. Diens verblijf hier te lande werd benut tot het houden van besprekingen met het Dagelijksch Bestuur. Bij het einde van het jaar was de heer Fauser weer terug in Indië, waar hij te Koedoes, nabij Semarang, zich een standplaats aangewezen zag. Verwacht mag worden dat deze plaatsing in een cultuurcentrum, in de nabijheid van Java's derde stad, der Vereeniging ten goede zal komen.

Gedurende de afwezigheid van zijn vorige standplaats (Tandjong-Balei) werd zijn functie aldaar bereidwillig waargenomen door een ambtgenoot, den heer Mr. M. J. A. Oostwoud Wijdenes.

In West-Indië, Suriname, bleef de vertegenwoordiging in de goede handen van den heer H. R. Nije, en in Curaçao in die van den heer X. Krügers.

Alle deze heeren kweten zich wederom verdienstelijk van hun taak, de heer Mr. Oostwoud Wijdenes van het interimaat.

De vertegenwoordiging elders dan in de overzeesche gewesten, houdt steeds de aandacht van het Bestuur gaande.

Koloniaal Weekblad.

De redactie, onder het Dagel. Bestuur, maar daarin bijgestaan door haren even bekwamen als ijverigen secretaris, den heer W. C. Muller, kan met voldoening terugzien op het afgeloopen jaar; de inhoud van het Orgaan mocht zich — dank zij de bijdragen van verschillende bekende personen en autoriteiten op Indisch gebied — ook buiten den kring der leden, in veler belangstelling verheugen. De Nederlandsche zoowel als de Indische pers schonken eveneens in ruime mate aandacht aan ons weekblad. Het Bestuur blijft zich gaarne aanbevolen houden voor bijdragen van onze leden uit Oost- en West-Indië. Wat het uiterlijk aanzien van het blad aangaat, dit bleef ongewijzigd en goed verzorgd tot het laatste no. toe. Helaas is het den Uitgever niet mogelijk op dezelfde wijze de uitvoering in het nieuwe jaar te bestendigen. De omslag is te kostbaar; het laatste no. in het oude jaar verscheen dan ook voor 't laatst met dien omslag. Overigens blijft een nauwlettend toezicht van het Bestuur op de verbetering, zoo in- als uitwendig, van het Orgaan verzekerd.

De vaste medewerkers verzorgden wederom hunne rubrieken op de bekende, alle hulde verdienende, wijze. Een van hen, de heer Van Assen, die der Vereeniging vele jaren lang, in verschillende functies, goede diensten bewezen heeft, droeg op 1 Mei zijn taak over aan den heer W. C. van Gelder, oud-Assistent-Resident.

Op 16 November had een gecombineerde vergadering plaats van Dagel. Bestuur, vaste medewerkers en redacteur, ter bespreking van algemeene onderwerpen op de belangen van het blad betrekking hebbende.

Informatie-bureau.

Deze instelling bewees ook dit jaar weer haar groot nut, ook met hare boekwerkjes over Staats- en particuliere betrekkingen in de overzeesche gewesten. Het afzonderlijk uit te brengen jaarverslag door den leider van dit bureau zal dit nader aantoonen.

Ten einde het contact met dit bureau te bevorderen, brengt de leider elke maand rapport uit over den gang van zaken in een vergadering van het Dagel. Bestuur.

Leeszaal.

Wat over de leeszaal in een vorig verslag ge teerd werd geldt ook nu nog. Het bezoek, ofsch toenemend, maar veelal van vaste bezoekers, niet in verhouding tot de voorhanden zijnde tuur van groote verscheidenheid op koloniaal bied.

Stichtingen, Commissies, Fondsen, enz.

Bij dit punt moge, om noodelooze herhalin vermijden, verwezen worden naar de afzonder rapporten.

Andere werkzaamheden en verrichtingen.

Het Dagel. Bestuur vergaderde geregeld week, behalve gedurende een korte zomerper

De Algemeene Vergadering der Vereeniging gehouden op 11 Juni '27 te Amsterdam, alwaa afdeeling aldaar het H.B. en verdere aanwez een aangenaam en gastvrij onthaal bereidde. die vergadering werd een motie aangenomen st kende tot verbetering bij het L., M. en H. onder van de kennis omtrent de overzeesche gewe De motie is aangeboden geworden aan den zitter van den Ministerraad, die er met belang ling kennis van genomen heeft en zijn aand aan de motie der Vereeniging schenken zal.

De kasgelden en verdere bezittingen der Ver ging werden, overeenkomstig het voorschrift, halve door de jaarlijksche commissie van veri tie, in het voor- en in het najaar opgenome nagegaan door een gecommitteerde uit het D Bestuur.

Een en ander werd steeds in orde bevon waarvan telkens proces-verbaal werd opgem

De statuten werden gewijzigd, c.q. de tijds der Vereeniging verlengd, zoodat deze nu op 2 1957 verstrijkt.

Aan H. M. de Koningin werd het eerbiedig zoek gericht wel te willen aanvaarden een h nering — in den vorm van een penning — aa gedenkwaardige feit dat Zij, einde Mei en Juni, door middel van Philip's radio, hare on danen in O.- en W.-Indië toegesproken heeft welk verzoek H. M. welwillend beschikte.

Aan den heer Directeur der Philips' Gloeilam fabrieken en aan den bekenden vliegtuigenbou den heer Fokker, werd de gouden eere-medaille gekend op grond van hunne bizondere verdien ten opzichte van 't doel onzer Vereeniging. Die den heer Philips, werd hem door den voorzi vergezeld van den secretaris, op 30 September gereikt, waarvoor die heer op waardeerende aan het Bestuur zijne erkentelijkheid betoonde uitreiking van de medaille aan den heer Fo kon dit jaar niet geschieden, wegens diens ver in het buitenland.

Den 9en Juni nam het Dagel. Bestuur deel de plechtige bijzetting in Amsterdam van het felijk overschot van den Gouv.-Generaal J. B. Heutsz. Den Inlandschen militairen, voor dat uit Indië herwaarts overgekomen, werd op 8 een feestdag bereid door een boottocht naar de ger plassen, gevolgd door een rijstmaaltijd op H rust.

Gelden werden ingezameld ten behoeve der Kruis Kolonie te Salatiga en voor de behoe Surinaamsche vrouw Catoir te Parijs (Fran door huwelijk).

Nauwere aanraking werd verkregen met het loniaal Instituut en met het Kon. Nederl. A rijksk. Genootschap.

De met de vereeniging „Suriname" op den gr slag eener wederzijdsche belangengemeens voor kort gesloten overeenkomst werd per December beëindigd.

Een zeer belangrijk besluit, dat van de sa stelling door den heer C. Lekkerkerker van boekwerkje over de Indiën ten dienste der ho klassen op de lagere scholen hier te lande (zie vorig jaarverslag) nadert zijn voltooiing.

En eindelijk de mededeeling, dat na rijp en durig beraad besloten werd de huur van het ceel Heulstraat 17, Den Haag, — zetel van H.B. — eindigende ult. April van het volgende per 1 December '27 op te zeggen. Dit besluit, mede het belang der Vereeniging zeer gebaa zijn, berust op verschillende overwegingen.

Aan het einde van het jaarverslag was nog geschikte huisvesting gevonden.

Evenals in vorige jaren werd ook in dit ja Vereeniging steeds vertegenwoordigd door het Best. in pleno, of door één of meer leden, bi

legenheden waar zulks noodig of passend geacht werd en werkte het Bestuur met andere vereenigingen samen indien de belangen van Indië daarbij betrokken waren.

Hiermede moet worden volstaan; de opsomming van deze punten onder dit hoofd is uiteraard onvolledig. Slechts enkele voorname werkzaamheden en verrichtingen, die hier niet onvermeld mochten blijven, zijn genoemd. Voor 't overige kan verwezen worden naar andere verslagen en publicaties.

Financieele toestand.

Deze baart geen zorg, eischt wel behoedzaamheid, gelet op de aanzienlijke uitgaven welke, in het komende jaar, de kas van het H.B. te dragen zal hebben.

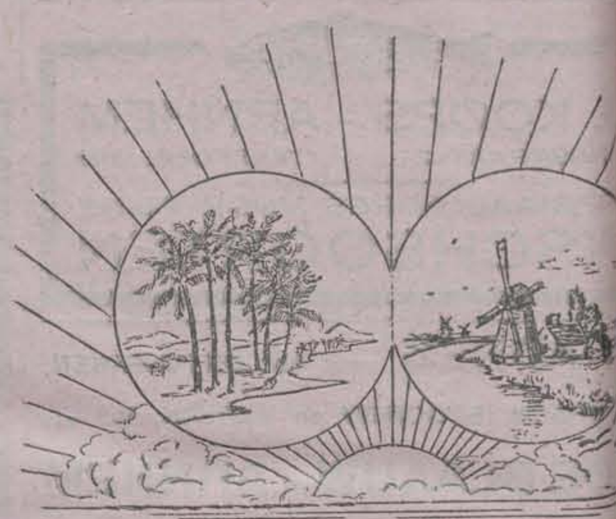
Vooreerst moet hier gedacht worden aan de kosten verbonden aan de reeds genoemde uitgave en verspreiding in de hoogste klassen der lagere scholen hier te lande van het boekje over Indië, samen te stellen door den heer Lekkerkerker; 2e. aan de dezerzijds bereidwaardig toegezegden steun, in den vorm van voorschotten, voor onze groote Indische tentoonstelling te Arnhem, zij het dat die gelden, gelet op de flinke voorbereiding dier onderneming, zoo niet geheel dan toch ten deele in de kas van het H.B. zullen terugvloeien en 3e. aan de uitgaven voor de aanstaande verplaatsing van den zetel van dat Bestuur, met al den aankleve van dien.

Daar staan eenige lichtpunten tegenover:

Door bemiddeling van Z.Exc. den Minister van Koloniën, Dr. J. C. Koningsberger, der vereeniging, als algemeen bekend, zeer gezind, werd, dank zij het gunstig onthaal dat die bemiddeling bij de Indische regeering mocht vinden, voor 1928 wederom het subsidie van ƒ3000, dat sedert 1922 noode ontbeerd werd, op de begrooting gebracht. Deze korte veelbeteekenende aankondiging ga gepaard met een betuiging van groote erkentelijkheid jegens dien bewindsman voor diens financieelen, maar niet minder voor den moreelen steun, welke daaraan ten grondslag ligt.

Een ander heugelijk teeken is de toename van leden en begunstigers en dat verscheidene leden, eigener beweging, hunne contributie op peil brachten, voorbeelden, die algemeen navolging mogen vinden. De contributie toch van ƒ 5.— 's jaars als minimum voor het lidmaatschap, waaraan o.m. verbonden is de franco toezending wekelijks van het orgaan van 16 pagina's, is waarlijk wel heel laag gesteld. Voorts mocht het Bestuur in den l[oop] van het jaar ontwaren, dat er leden in de Vere[eni]ging zijn, van wie gebleken is dat zij haar bij [tes]tamentaire beschikking indachtig zijn. Dit [st]emt tot groote voldoening.

Het feit, dat de Vereeniging grooter wordt, h[eeft] er om practische redenen toe geleid, dat aan [de] titulatuur van Voorzitter en Secretaris der [Ver]eeniging werd toegevoegd: „Algemeen" (Voorzi[tter] en Secretaris), een schijnbaar geringe wijzig[ing] maar niet zonder beteekenis.

Inderdaad — de zon komt mooi op voor de [Ver]eeniging, al zal het dan nog lang duren eer zi[j in] het zenith staat.

„Alles beweegt" en in de goede richting e[n] is een veelbelovend tijdsteeken dat, tegen de [des]tructieve stroomingen in, „Oost en West" een [tijd]perk van voorspoed doormaakt.

De goede richting is die, welke, zooals in het [begin]ginselprogram is vastgelegd, aanstuurt op het [be]houd en de versterking van het Rijksverband [in] het belang van Nederland en Indië beide.

Aan het einde van dit verslag een woord [van] dank aan hen, die in 1927 op eenigerleiwijze b[ij]dragen hebben tot den bloei der Vereeniging.

Exploitatie- en Begrootingsrekening 1927.

Benaming der Hoofden.	Raming 1927. Ontvangsten 1	Raming 1927. Uitgaven 2	Werkelijke Ontvangsten 3	Werkelijke Uitgaven 4	Verschillen Meer 5	Verschillen Mi[nder]
Ontvangsten.						
Regeeringssubsidie (Tehuis v. N.-I. bedienden	ƒ 8200.—	—	ƒ 8200.—	—	—	
Idem; Studie-Comm. (Gedelegeerden)	„ 4500.—	—	„ 4500.—	—	—	
Bijdr. v. leden en begunstigers	„ 14600.—	—	„ 14174.42	—	—	ƒ 4[illegible]
Inlichtingendienst (Verk. boekwerkjes)	„ 75.—	—	„ 74.20	—		„
Interest	„ 1125.—	—	„ 1162.01	—	ƒ 37.01	
Uitgaven.						
Propaganda	—	ƒ 1700.—	—	ƒ 1659.41	—	„
Meubilair	—	„ 50.—	—	„ 82.31	„ 32.31	
Onkosten.						
Salarissen	—	„ 3800.—	—	„ 3762.17	—	„
Huishuur	—	„ 1100.—	—	„ 1102.49	„ 2.49	
Kantoorbenoodigdheden	—	„ 175.—	—	„ 109.84	—	„
Schrijfloon	—	„ 15.—	—	„ 22.93	„ 7.93	
Porti en telegrammen	—	„ 325.—	—	„ 331.95	„ 6.95	
Reiskosten	—	„ 325.—	—	„ 334.55	„ 9.55	
Receptiekosten	—	„ 175.—	—	„ 175.96½	„ 0.96½	
Gas- en waterleiding	—	„ 175.—	—	„ 150.60	—	„
Telefoon	—	„ 225.—	—	„ 224.60	—	„
Brandstoffen	—	„ 125.—	—	„ 101.70	—	„
Onderhoud	—	„ 40.—	—	„ 65.86	„ 25.86	
Diversen	—	„ 20.—	—	„ 44.33½	„ 24.33½	
Hoofdvertegenwoordiger O.-I.						
Salaris	—	„ 1200.—	—	„ 1200.—	—	
Porti en schrijfloon	—	„ 350.—	—	„ 350.—	—	
Propaganda	—	„ 350.—	—	„ 350.—	—	
Diversen	—	„ 100.—	—	„ 100.—	—	
Koloniaal Weekblad.						
Honor. Secr. der Redactie en vaste medewerkers	—	ƒ 2850.—	—	„ 2912.50	„ 62.50	

Honor. losse medewerkers	—	„ 500.—	—	„ 490.75	—	„ 9.05
Diversen (uitgever, enz.)) ...	—	„ 325.—	—	„ 305.20	—	„ 19.80
Leeszaal	—	„ 500.—	—	„ 469.25	—	„ 30.75
Lidmaatschappen	—	„ 75.—	—	„ 125.10	„ 50.10	—
Inlichtingendienst	—	„ 1250.—	—	„ 1038.25	—	„ 211.75
Regeeringssubsidie (Tehuis voor N.-I. bedienden)	—	„ 8200.—	—	„ 8200.—	—	—
Idem Studie-Commissie (Gedelegeerden)	—	„ 4500.—	—	„ 4500.—	—	—
Studie-Comm., kleine uitg. ...	—	—	—	„ 19.50	„ 19.50	—
Onvoorz. uitg. (Diversen)	—	„ 50.—	—	„ 56.30	„ 6.30	—
	f 28500.—	f 28500.—	f 28110.63	f 28285.76		
Nadeelig saldo			„ 175.13			
Totalen	f 28500.—	f 28500.—	f 28285.76	f 28285.76		

De Penningmeester,
VAN DER BRUGH.

Den Haag, 18 Februari 1928.
Aan het Hoofdbestuur
der Vereeniging „Oost en West".

De ondergeteekenden, in commissie vereenigd, ter verificatie der Jaarrekening 1927 van de Vereeniging „Oost en West", leggen hierbij gaarne de verklaring af, dat zij alles in de beste orde aangetroffen hebben en dat de verschillende registers en bescheiden behoorlijk en netjes bijgehouden zijn geworden.

Van de door ons geverifieerde posten van ontvangst en uitgaaf waren de bewijzen tot staving aanwezig en de uitkomsten der hoofden van rekening in de boeken stemden overeen met de cijfers der overgelegde Exploitatie-rekening en Balans.

Wij brengen gaarne hulde voor de wijze waarop de administratie gevoerd geworden is en bevelen derhalve aan de Balans per ult. December 1927 houden beheer te déchargeeren.

(w. g.) M. J. LUSINK.
G. W. ERFMANN.
J. VAN HAAFTEN.

HOOFDBESTUUR EINDE 1927.

NAMEN	FUNCTIËN	WOONPLAATS	Jaar van aftreden	AANTEEKENINGEN
R. Zuyderhoff	Voorzitter	's-Gravenhage	1929	Dagelijksch Bestuur
F. van Peski	Onder-Voorzitter	„	1928	
F. H. W. J. R. Logeman	Lid	„	1929	
F. H. A. van der Brugh	Secr.-Penningm.	„	1929	
Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg	Lid	„	1930	
G. C. van den Wall Bake	„	Amsterdam	1928	
W. C. Clasener	„	„	1929	(treedt af 1-1-'28, wegens beëindiging overeenkomst)
E. Roodhuyzen	„	Amersfoort	1930	
J. C. Baars	„	Apeldoorn	1930	
Mr. J. Huges	„	Arnhem	1929	
W. F. J. Kroon	„	Breda	1930	
Dr. H. H. Zeylstra Fzn.	„	Deventer	1930	
Ir. J. D. Ruijs	„	Enschedé	1930	
J. Franke	„	Groningen	1929	
H. F. Wagenaar Reisiger	„	Haarlem	1930	
J. A. van Hamel	„	Leiden	1929	
....	„	Nijmegen	....	zal worden aangewezen.
Z. G. Ph. Marcella	„	Rotterdam	1928	
H. Somermeijer	„	Utrecht	1930	

Leden van „Oost en West"

„Daer can voor de Indien iets groots worden verrigt", wanneer gij allen, in eenigerlei vorm, Uwe medewerking verleent tot het welslagen der a.s. tentoonstelling te Arnhem.

Het bestuur der afdeeling Arnhem verdient Uwen steun ten volle, mede omdat zijn lofwaardig streven de gansche Vereeniging ten goede moet komen!

Van Week tot Week.

Dinsdag 21 tot Maandag 27 Februari.

Hoofd van de Opiumregie. Batavia, 22 Febr. (Aneta) [1]. Op zijn verzoek is met ingang van 4 Juni eervol ontslag verleend aan den heer J. H. Delgorge, hoofd van de Opiumregie, onder dankbetuiging.

Hoofd van den Pandhuisdienst. Batavia, 22 Febr. (Aneta). Aan den heer K. C. Barkey, hoofd van den Pandhuisdienst, is op zijn verzoek met ingang van 2 Mei eervol ontslag verleend, onder dankbetuiging.

Grootlandbouwbedrijf op Timor? Batavia, 23 Febr. (Aneta). De Handelsvereeniging Amsterdam [illegible] bouw op Timor aan ten behoeve van een onderzoek naar de mogelijkheden [illegible] het landbouw-grootbedrijf in die streken.

Gepensionneerd. De luitenant-kolonel der Inf. v. h. O.-I. Leger G. A. Perié zal 2 Mei den dienst met pensioen verlaten.

Hoogere examens. Wageningen. Ingenieursexamen Koloniale boschbouw de heer W. J. Alsbach.

Leiden. Bevorderd tot doctor in de geneeskunde op proefschrift, getiteld „Framboesia Tropica" de heer E. H. Hermans.

De Krakatau. De vulkanische bevingen van den Krakatau houden nog steeds aan. De laatste berichten van Aneta meldden zelfs een geregistreerd aantal van 35 per etmaal. Boven het zee-oppervlak is er echter niets van te bespeuren.

Natuurwetenschappelijke Raad. Batavia, 23 Febr. (Aneta). Het college van gedelegeerden van den Volksraad heeft zonder hoofdelijke stemming het voorstel tot stichting van den Natuurwetenschappelijken Raad aangenomen.

Burgemeester van Bandoeng. Bandoeng, 23 Febr. (Aneta). Op zijn verzoek is met ingang van 5 Juli eervol ontslag verleend aan den heer B. Coops, burgemeester van Bandoeng, onder dankbetuiging.

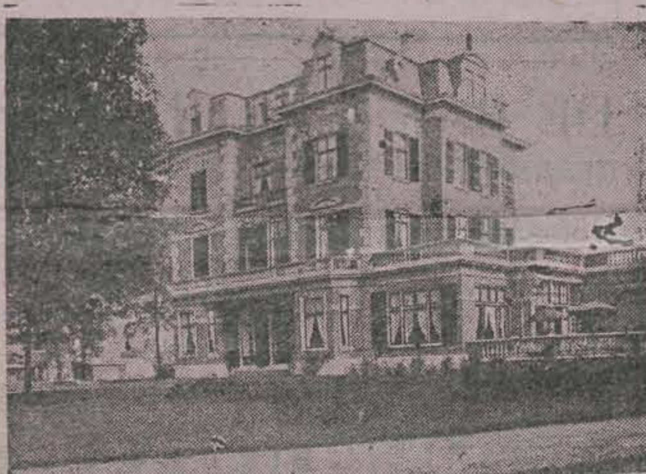
Directeur Alg. Proefstation v. d. Landbouw. Buitenzorg, 23 Febr. (Aneta). Met ingang van 31 Maart e.k. is op zijn verzoek eervol ontslag verleend aan dr. P. J. S. Cramer, als directeur van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw, onder dankbetuiging.

Opvolgers van wijlen F. H. K. Zaalberg. Dr. P. J. van Loo is gekozen verklaard tot lid van den Volksraad in de vacature-Zaalberg. — De hr. J. H. Ritman is benoemd tot waarnemend hoofdredacteur van het Bat. Nieuwsblad (Aneta).

Lezingen over Indië in Duitschland. Mr. Dr. Schumann, de oud-voorzitter van den Volksraad, die in Duitschland een drietal lezingen over Indië gehouden heeft, deelde aan Aneta eenige van zijn indrukken, tijdens deze reis opgedaan, mede. (Zie o.a. het *Vaderl.* van Zo. 26 Febr.).

Indo-Europeesch Verbond. Zaterdag 25 Febr. heeft de afd. Nederland van het Indo-Europeesch Verbond te 's-Gravenhage eene ledenvergadering gehouden, welke o.a. werd bijgewoond door het Volksraadlid generaal J. van der Weyden. (Verslag in het *Vaderl.* van Zo. 26 Febr.).

[1] De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan het „Vaderland".

Ir. L. J. F. Feber. Naar het *Vaderl.* verneemt heeft Ir. Feber, van wien gemeld is, dat hij naar Indië zou vertrekken, thans ontslag uit den Indischen Staatsdienst ontvangen, zoodat hij in Nederland blijft.

P. F. Abell †. Te Voorburg is, op den leeftijd van 66 jaar, overleden de heer P. F. Abell, gepens. assistent-resident in Ned.-Indië.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

N. I. V J. O. 's Gala-Uitvoering.

Ofschoon reeds in de jongste Zondag-ochtendbladen uitvoerige verslagen gestaan hebben over de *Gala-Soirée*, door het *Nederlandsch Indonesisch Verbond van Jongeren Organisaties* op Zaterdagavond 25 Februari in Hotel „De Twee Steden" te 's-Gravenhage gegeven, kunnen wij toch niet nalaten daarover hier nog een kleine nabetrachting te houden, uit groote dankbaarheid voor het genotene, waarbij wij zeker uit veler naam spreken. Zoowel de *Wajang Koelit-* als de *Wajang Wong*-vertooningen waren iets buitengewoons.

Ook de Indische medewerker van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* schreef uit Den Haag o.a.:

„Het Nederlandsch-Indonesisch Verbond van Jongeren-Organisaties heeft in zijn kortstondig bestaan al naam gemaakt met de fijne vormen van zijn propaganda voor Indische kunst, de dramatische, zoowel als de plastische en de instrumentale.

Haar ideëele doel: wederzijdsche genegenheid te bevorderen door elkander nader te treden en hierdoor indirect bij te dragen tot versteviging van den band tusschen Nederland en Indië, laat zich wel het zekerst benaderen langs de wegen der kunst; [1]) in de kunst toch, in den bewusten dienst en verstaan; op dit terrein vallen, voor al wie schoonheid zoeken, de pigment- en karaktertegenstellingen weg. Het is dan ook een goede gedachte de nog te weinig bekende uitingen van Indische kunst in Nederland ook buiten den engen kring der ingewijden meer bekendheid te geven door ter gelegenheid van het jaarlijksch generaal appèl van het Verbond het grootste deel van het programma daaraan te wijden. Vooral de Javaansche wajang in zijn verschillende vormen — zooals de *wajang poerwa*, het met leeren poppen uitgevoerde schaduwspel tegen het gespannen doek, de *wajang wong*, het sterk gestyleerd spel van levende acteurs, die fragmenten uit het (Hindoe-)Javaansche epos ten tooneele brengen, de *wajang golek*, het Javaansche poppenspel, om slechts de voornaamste vormen te noemen — wordt hier te lande nog te weinig in zijn innerlijke beteekenis begrepen. Wie er zich rekenschap van geeft, dat de Pendawa's en hun neven de Koerawa's, die in tal van „lakons" (tooneelfragmenten) als de elkander eeuwig bekampende machten optreden met den „Ksatrya" (edelman), Ardjoeno, den idealen held, als hoofdfiguur en aanvoerder der Pendawa's, hoogstwaarschijnlijk moeten begrepen worden als de goede en kwade aanvechtingen, die strijd voeren in den boezem van den her en der geslingerden mensch, die zich tot hooger ontwikkeling voelt voorbestemd, ziet het Javaansch tooneel niet meer alleen als enkel uiterlijk en in zijn schijnbare herhalingen voor den Westerling wel eens eentonig wordend spel, maar als de schoone verzinnelijking van diepe gedachten. Zoo ook zal, wie de schimmen op het doek vermag te begrijpen, als de als schaduwen op het tooneel des levens voor onze oogen bewegende menschen, schaduwen van de échte, maar voor ons niet zichtbare menschen, die door de hand van den „*dalang*" (den vertooner) worden bewogen, zich dichter voelen bij het intieme wezen dezer zinrijke kunst, waaraan een diepe wijsheid ten grondslag ligt." [2])

Wèl heeft de heer *H. Borel* gelijk door in „ *Vaderland*" op te merken:

„Voor menschen, die nooit in Indië gew zijn is het een buitenkansje hier, in Holl door dergelijke voorstellingen een idee te gen van het subtiele *wajang*-spel, en he daarom niet genoeg te waardeeren, dat N.I.V.J.O. hiertoe de gelegenheid geeft. Zij in Indië *wajang*-spelen gezien hebben, mis in zoo'n besloten Hotelzaal een der allerv naamste elementen er van: de sfeer.

„Hetzelfde geldt ook voor de *Krontjong* andere liederen. *Krontjongen* moet men hooren op een tooneel, maar in den *Kamp* van Indo's, die op avontuur uit zijn.

„Natuurlijk is hier niets aan te doen, ik 't alleen om er op te wijzen, dat Ooster *wajang*-tooneel, evenmin als Oostersche ziek, hun eigen sfeer kan vinden in een landsche tooneelzaal. Klonk 't niet wat vree ik zou bijna zeggen: het lijkt op gecons veerde muziek, geconserveerde *wajang*, in b De atmosfeer is er uit weg; de *gamelan*-to worden gedragen door de tropische lucht stem van den *dalang* evenzoo."

Zeker, beide moet men althans in de open lu in de vrije natuur hooren, willen zij goed tot recht komen.

Wij zijn het echter ook volkomen met hem e dat het met zooveel liefde en toewijding hier bodene toch altijd nog héél mooi blijft, al ontbre er noodgedwongen die eigen, fijne sfeer aan.

Bij hen, die dit alles op Java, vooral in de stenlanden, eens bij mochten wonen, zal het men lieflijke herinnering opgeroepen hebben, terwijl hen, die dit voorrecht niet hadden, allicht het langen opgewekt zal zijn een en ander van dit m [illegible] hier en daar waardeering wakker gemaakt voor het hooge beschavingspeil der Javanen.

Wij waren zoo gelukkig, niettegenstaande late uur, toch de *Wajang wong*, deze werk bewonderenswaardige nieuwe prestatie der Ind sische heeren studenten van het Verbond, tot einde te kunnen volgen. Naar een vrije bewerk van het Epos, de *Ramayana*, werden in vier neelen van Javaanschen dans de gevechten voo steld van *Rama* en diens broeder *Laksmana* te *Rahwana*, en den reus *Maritja*, die van laats noemde bevel kreeg *Sita*, de echtgenoote van Ra te schaken.

Hoe prachtig stijlvol zoowel wat kostuums, houdingen en bewegingen betreft, werden bo genoemde vorsten door de *Radens Mas: Soeri Soebanto* en *Maladhi* uitgebeeld: de een al fra dan de ander, terwijl ook *Raden Mas Soeb* de rol van den geweldigen reus bizonder goed tolkte en het geheel, op traditioneele wijze, o vroolijkt werd door het potsierlijk optreden der typische narren-dienaren: *Semar*, *Petroek* en *Gareng*, belichaamd door de *Radens: Soemiar*, *kardi* en *Oemar Said*. Dit alles is niet zoo eenvo in elkander te zetten en uit te voeren als 't schien voor oningewijden wel lijkt.

Raden Mas Mr. Soeripto, vice-president van Verbond, heeft aan het welslagen van dezen a wel het leeuwenaandeel gehad, want wat hij als *dalang*, vertooner en vertolker der schim gegeven heeft, was, de omstandigheden in aan king genomen, boven allen lof verheven.

Hoe prachtig kwam deze verheven zwart en kunst, met haar diep-mystieke, zoowel als h rische beteekenis, daar tot haar recht!

Ook het gamelan-orkest, met *Raden Mas Jod* als gevoelig *kendang*-bespeler en zijne echtge aan het hoofd, had lang geen gemakkelijke Maar zij allen mochten de voldoening smaken

---

1) Hetzelfde doel dus, dat „Boeatan" nastreeft, meer speciaal langs den weg der kunstuitingen op het gebied van handenarbeid.

Op instrumentaal gebied hebben beide vereenigingen samengewerkt, o.a. heeft „Boeatan" haar mooie Mangkoenegoransche *Salendro-gamelan* telkens ter beschikking gesteld van *N. I. V. J. O.* en hebben de eerste oefeningen en repetities in hare lokalen, Heulstraat 19, Den Haag, plaats gehad. Red.

2) Ook *R. M. Jodjana*, die op Donderdag-avond 23 Februari j.l. voor de leden der Afdeeling Haarlem van „Oost en West" een lezing met lichtbeelden en dansdemonstraties hield, veel uitvoeriger dan de heeren *R. M. Mr. Soeripto* en *R. Soedomo* dien avond konden geven, wees op de symbolische beteekenis der s menvertooningen, o.a. zeggende: „Het wajangsp oogt hoofdzakelijk de vereering der voorvaderen na hun dood als geesten, schimmen, ronddolen en oppermachtige heerschappij uitoefenen. Het *(kelir)* is gespannen voor de wereldruimte. De s men of figuren *(wajang)* zijn de spelers in het relddrama, terwijl de lamp *(blentjong)* het lich zon, is. De *dalang* (vertooner), is het Wezen, da spelers gebiedt en volgens Zijn wil doet bewegen

Omtrent de dansdemonstraties merkte *De Op Haarlemsche Courant* van Vrijdag 24 Febr. j.l. in verslag der lezing terecht op:

„De stijlvol-aesthetische bewegingen van deze vaanschen artist maakten diepen indruk op de wezigen.'

ondernomene tot een goed einde gebracht en daarmee bij velen een diepen indruk der Javaansche kunst achtergelaten te hebben.

Het uitbundig applaus was dan ook door allen dubbel en dwars verdiend.

Het eenige jammere was: de overlading van het program. De handschaduwen van *Henri Nolles* en het schimmenspel van *Dr. de Koos* waren beter achterwege gebleven.

Het geduld der Jazzlustige jongelui is wel op de proef gesteld, want het „Europeesche" Groot-bal — welk een akelig contrast bij de vorige danskunst — begon pas den volgenden dag!

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Een waarschuwing.

„Ons gezag in Ned.-Indië wordt op geenerlei wijze ernstig bedreigd, maar door een welmeenend idealisme berokkenen wij ons onnoodige moeilijkheden." Dit was de *staatkundige* waarschuwing van den heer *P. Staal*, vele jaren Nederlandsch consul-generaal te Calcutta.

„Nederland wordt van de Ned.-Indische markt geleidelijk verdrongen door de buitenlandsche, met name door de Japansche concurrentie, en dit snel voortdringen van den niet-Nederlandschen handel vormt een ernstig, dreigend gevaar voor de welvaart van Nederland en Indië beide". Aldus zijn samen te vatten de beschouwingen over *„Achteruitgang van den Nederlandschen Handel"*, een *economische* waarschuwing door den heer *J. G. Bendien*, sinds vele [illegible] te Bombay.

De Loc. (17/1) ziet in het jongste Jaarboek van [illegible] Kantoor voor de Statistiek bevestigd dat dit verdringingsproces zich gestadig voortzet; het aandeel van Nederland in de Indische *invoeren* wordt steeds geringer, terwijl ook op het gebied van *landbouw* en *ontginning* het percentage zich te onzen nadeele wijzigt. In Nederland begint men aan dit aspect der Indische zaken aandacht te schenken. Zelfs een zoo sociaal georienteerde staatscommissie als die voor de *werkverruiming in Nederland*, waarvan *Mgr. Nolens* voorzitter is, kwam tot de slotsom dat duurzame verbetering slechts mogelijk is door het Nederlandsch exportgebied in den vreemde en allereerst in de overzeesche gewesten te vergrooten, waar noodig te heroveren. Oud-minister Colijn zeide het kort en scherp: „de basis van alle welvaart ligt in de productie". Thans kon nog bij de intrede van 1928 worden getuigd: *„De economische ontwikkeling van Ned.-Indië* heeft dergelijke afmetingen, dat het voor tijdgenooten moeilijk is haar vollen omvang te begrijpen. Daar is uitbouw en ontplooiing op ieder gebied, de cultures breiden zich uit, de handelsomzet groeit gestadig, de welstand der bevolking neemt toe, de openlegging der Buitengewesten maakt snelle en groote vorderingen, de uitvoercijfers stijgen voortdurend. Slechts wie de wereld van dezen tijd kent en wie Ned.-Indië dan vergelijkt met andere landen, beseft ten volle de beteekenis van dit alles". Maar zal dit zoo blijven? De cijfers door den heer J. G. Bendien geciteerd, herinneren ons aan den plicht de toekomst te gedenken. Zij mogen behoeden voor het grif vertrouwen, dat dit alle zonder moeite behouden blijft en als vanzelf zoo zal voortgaan. Want de voorwaarde daartoe is het scheppen van rustige en harmonische verhoudingen op politiek gebied.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (16/1, blz. 7 „De Britsche handel"; blz. 8 „Valsche handelsmerken", gen. *J. C. Pabst*; blz. 46 „De meening van den heer *P. Staal* over koloniaal beleid"; 21/1 „De landsmiddelen", de verschillen met 1926 alle gunstig) en de *Java-Bode* (19 en 20/1, „Belangstelling in vreemde landen", *J. V.*).

Rusland en Indië (vervolg).

De Loc. (16 en 19/1) vervolgt haar serie interessante artikelen over het in December te Brussel gehouden *Congres* der *Anti-Koloniale Liga*. Een verrassing was de indrukwekkende en waardig uitgesproken redevoering van den grijzen *Pandit M. L. Nehru*, een der leiders van het Britsch-Ind. Nationale Congres. Een wijze grijsaard in een milieu van opstandige jongelingen. Men erkent zijn autoriteit en biedt hem roode bloemen. Men is vol

spanning. Men weet dat Nehru gevangen heeft gezeten om politieke redenen en dat hij een reis naar Moskou heeft gemaakt. Het verslag vervolgt: Hij gaat dan na wat het buitenland beteekenen kan voor Britsch-Indië's vrijheidsstrijd en komt tot de conclusie dat dit weinig kan zijn. Een volk, dat vrij wil worden moet dat door eigen krachten worden, en geen ander land en geen andere politiek kunnen daarbij helpen, noch door parlementaire actie, noch door andere actie. Bovendien geldt voor Britsch-Indië een geheel andere maatstaf van strijdmiddelen dan voor andere landen, hoewel ook daar gestreden wordt door boeren en arbeiders, tezamen 96 procent der bevolking vormend. De toestand is overigens slecht, hoofdzakelijk door het ontvallen van den steun van de Labourparty. Parlementaire actie door die groep acht spr. de vervlogen hoop van zijn voorgangers. Hijzelf is bitter ontgoocheld door hetgeen er geschied is sinds de Labourmannen de regeering hebben aanvaard, en, als eerste regeeringsdaad, de wetsmiddelen om menschen wegens politieke misdrijven te kunnen opsluiten zonder voorafgaand verhoor, verscherpten. Wij zagen Nehru als een teleurgesteld, bitter ontgoocheld, oud man. Hij is teleurgesteld in Labour... en, hoewel hij het niet rechtstreeks zegt, ook in Moskou. Hij vertelt van zijn reis naar Moskou, waarvoor men hem gewaarschuwd had omdat hij zijn hersenen zou kunnen vergiftigen. Hij vertelt dat lachend, een behoedzaam, oud man: men zal hem niet zoo gemakkelijk den geest kunnen verdraaien. Welnu, hij heeft groote bewondering voor het reusachtige experiment dat de Sovjets ondernemen, maar hij wil dan toch op de resultaten wachten, die hij niet gezien heeft. Ziedaar zijn hoffelijke conclusie in mineur.

Het *Soer. Hbl.* (19/1 *„Contra-propaganda"*, *Z.)* [illegible] beschouwingen als van *ir. A. Baars* en *Pan-* [illegible] vooral in grooter verband en koestert de hoop dat zij symptomen zijn van meer algemeene ontnuchtering dan van revolutionnaire zijde gaarne zou worden erkend. In den ontwikkelingsgang der volkeren kàn eene episode als die van het Sovjet-bewind slechts het karakter dragen eener abnormaliteit, en dan dient men scherp uit te zien naar het moment van terugkeer der gezonde opvattingen bij de vroegere adepten. Contra-propaganda kan weinig nut hebben op het moment der sterke begeestering. Zij kàn succes bieden, wanneer diverse symptomen, ook in Rusland zelf, wijzen op de afneming der macht welke vroeger de geesten boeide. Of het huidige moment voor het begin der contra-propaganda wenschelijk is, zal uiteraard van grooten invloed zijn op de resultaten dier contra-actie. Wat *Ned.-Indië* betreft, de beschouwingen van den bekeerden communist Baars, komend nà de groote opruiming, welke hier onder de communisten is gehouden, kunnen het voordeel hebben van het juiste moment.

De *Ind. Crt.* en *De Loc.* (16/1, blz. 3) bepleiten de verspreiding der artikelen van ir. Baars op groote schaal. Voor dit bijzondere geval zou het uitermate wenschelijk zijn, indien men „Volkslectuur" deze artikelen in het Maleisch, het Javaansch, het Soedaneesch enz. liet vertalen en daarop bij vele tienduizenden onder de bevolking verspreiden. Voor bepaalde Inlandsche groepen kan het een steun zijn, indien zij het nog steeds niet gestaakte fluiten der Moskousche vogelaars kan beantwoorden met een verwijzing naar de onaantastbare feiten.

De *Deli Crt.* (26/1 „Over den bekeerde") heeft de overtuiging, dat de heer Baars volstrekt meent wat hij geschreven heeft, en dat hij tot schrijven over de Russische toestanden gekomen is om de volken, die Ned.-Indië bewonen, te waarschuwen voor de groote ellende, die onherroepelijk hun deel zou worden, indien Indië eens aan een communistisch experiment zou worden onderworpen. De heer Baars is de eerste, die aan de hand van de ervaring van een aantal jaren, die zijn werkzaamheid in alle deelen van Rusland hem gegeven heeft, over de toestanden in den „Heilstaat" heeft geschreven. Het zijn juist de bijzonderheden van de *Russische economische en bestuursorganisaties*, die voor velen de artikelen van ir. Baars zoo belangwekkend hebben gemaakt. De groote massa der Inheemsche volken weet van communisme niets af en laat het koud. Voor haar heeft publicatie niet veel beteekenis, terwijl bovendien de beschouwingen voor de groote massa veel te diep gaan. Trouwens, menig Inheemsch intellectueel zal er nog wel op moeten studeeren.

Het te Solo verschijnende Maleische blad „Darmokondo", onder leiding van het Volksraadslid *H. Soetadi* (adviseur van den bond van Inl. hulponderwijzers) is begonnen met de vertaling in het Maleisch van de artikelen van ir. Baars (*Soer. Hbl.* 19/1). Er is veel bij dat de heer Soetadi niet voetstoots kan aannemen, maar hij zou gaarne de juistheid van ir. Baars' conclusies en inlichtingen willen nagaan, opdat dit zou strekken tot heil van „Indonesia".

Wij vestigen de aandacht op de *Deli Crt.* (27 en 28/1 „Het P. S. I.-Congres" te Djokja), *De Sum. Post* (25/1 „Li Tsjih Kwan" in China), het *Bat. Nwsbl.* (18/1 „De Chineesche burgeroorlog"; 21/1 „Britsch-Indische kroniek" betr. Labour's beloften aan Indië) en *De Loc.* (18/1 „Scherp oordeel over 's Landvoogds beleid" door prof. L. P. le Cosquino de Bussy en „Het onderscheid"; 19/1 „De actie tegen het Nederlandsch Gezag" door *W. J. Coenen*, oud-lid van den *R. v. I.*; 21/1 „Kordaat beleid", waarin *De Loc.* erkent dat door de Regeering, zoodra het extremistisch karakter van zekere elementen eenmaal wordt ingezien, daartegen inderdaad met kracht wordt opgetreden).

Krakatau.

De *Java-Bode* (24/1) en het *Bat. Nwsbl.* (24/1) vertellen van de uitbarstingen bij Krakatau. Het eiland *Krakatau* vormt met *Lang-eiland* en *Verlaten-eiland* een driehoek. Beide laatstgenoemde eilanden — evenals Krakatau onbewoond — zijn gedeelten van een ouden kraterwal, het boven zee uitstekende overschot van een zeer grooten ingestorten vulkaan. Vóór 1883 strekte Krakatau zich uit tot dicht in de nabijheid van deze eilanden, terwijl het mogelijk wordt geacht, dat in de oudheid dit groepje één eiland is geweest. *Ir. Verbeek* schreef reeds in 1884: „Het is niet onmogelijk, dat later nieuwe eilanden tusschen de drie bestaande zullen verrijzen; daar Krakatau voor eruptiën op een bijzonder gunstig punt is gelegen, kan men wel aannemen, dat de onderzeesche werkzaamheden over eenigen tijd weder een aanvang zullen nemen." Dit wordingsproces is dan klaarblijkelijk thans begonnen! Krakatau is gelegen op een zwak gedeelte van de aardkorst, een spleet, die dwars door Straat Soenda loopt van den Radja Bassa op Sumatra naar den Goenoeng Pajoeng, op de uiterste Z.-W. punt van Java. Maar ook de meer of minder gebogen lijnen, waarop de vulkanen van Sumatra en van Java liggen, snijden elkaar bij dien vulkaan. Langs deze [illegible] mogelijk, kleine [illegible] waardoor een druk op de onder die korst aanwezige gesmolten stoffen wordt uitgeoefend. Ook kan langs een dergelijke scheur, al is die door den druk der aangrenzende gesteentelagen ook nog zoo goed gesloten, het water gemakkelijker naar de onderaardsche ruimen toevloeien dan elders. Komt dit water in aanraking met de gesmolten stoffen, dan wordt stoom van hooge temperatuur en van zeer hoogen druk gevormd en deze stoom is wel als de hoofdmotor bij de meeste, zoo niet bij alle vulkanische uitbarstingen te beschouwen. Vele omstandigheden vereenigen zich dan om erupties bij voorkeur te doen plaats hebben langs scheuren, indien er slechts water in voldoende hoeveelheid kan toetreden. Dit is thans het geval; vandaar de verschijnselen, welke alarmeerend hebben gewerkt en weer door heel Ned.-Indië een schok hebben teweeg gebracht.

Het eiland Krakatau heeft drie toppen bezeten: de *Perboewatan*, die in Mei 1883 het eerst is begonnen te werken, de *Danan*, die in Aug. 1883 ook gewerkt heeft, en de *Rakata* (Krakatau, 822 M.). Bij de uitbarsting in 1883 is het eiland „Poolsche Hoed", ten W. van Lang-eiland gelegen, weggeslagen met het Noordelijke gedeelte van den berg Rakata en de kraters Perboewatan en Danan. Nu staat alleen nog het Z.-gedeelte van den Piek, die juist over het hoogste punt is doorgesneden en aan de Noordzijde een prachtige steile, ruw-gekartelde en diep ingevreten wand vertoont, terwijl ongeveer op de plaats waar vroeger dreigend de beide andere genoemde kraters hun toppen verhieven, het zeeoppervlak, thans even dreigend en meer angstjagend, borrelingen en uitspattingen vertoont, die er op wijzen, dat deze beide vulkaantoppen onder het zeeniveau weer worden opgebouwd. Een saffierblauwe zee van 200 Meter diepte bedekt thans het verzwolgen gedeelte (23 □ K.M.) van Krakatau voor 1883. Middenin is een rif blijven staan, 5 M. boven de oppervlakte der zee uitstekend. Het is een piek van niet meer dan 10 M. in het vierkant, die zich rechtstandig uit de diepte van 200 M. verheft, thans bekend onder den naam van *„Bootsmans Rots"*.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Koloniale Studiën.

Inhoud van jaarg. 11, No. 6 (Dec. '27). Munteenheid, aanmunting en muntfondsen in het Advies der Staatscommissie van het Muntwezen, door Dr. B. J. F. Steinmetz. — Enkele vraagstukken in band met de spoorwegverbinding Preanger-C bon, door W. Wijnaendts van Resandt. — E beschouwingen omtrent de in Ned.-Indië geve zgn. Bombayers en hun handel, door C. H. voet. — De eerste hygiëne-tentoonstelling in Indië, door M. A. J. Kelling. — De verbetering den paardenstapel op West-Soembawa, door bar. — Het civiel weduwen- en weezenfonds, Mej. Dr. C. van Ebbenhorst Hengbergen en M. J. Hart. — Verslag omtrent het weduwen weezenfonds van Europ. Burgerl. Ambt. in over 1925, door H. E. Wolff von Wülfing. — So kroniek (Psychotechnische analyse bij gestra door C. Gutjahr). — Boekbespreking.

Het persvraagstuk in Indonesië.

In het Febr.-Nr. van „De Opbouw", dem tisch maandschrift voor Nederland en Indië be de hr. M. Tabrani zijne beschouwingen over persvraagstuk in Indonesië. Een zakelijk, in zadigden toon gehouden betoog, dat volle be stelling verdient. Het is begrijpelijk dat Javaansche journalist het belangrijke onder van nationalistisch standpunt beschouwend, merkingen maakt welke ons soms aanvecht toeschijnen, doch met zijne conclusie zal onge feld elkeen zich kunnen vereenigen, nl. „Laat *kunstmatige* middelen zoo spoedig mogelijk dwijnen, welke de vrijheid der drukpers in I nesië aan knellende banden leggen. Ze loopen slotte uit op plagerij en verbittering. Maar m men de tijdens het bewind-Fock genomen m regelen tegenover de pers nog noodzakelijk ac — wat wij ten zeerste betwijfelen — dat me dan handhave *zonder aanzien van persoon of*

Genoemd Nr. van „De Opbouw" bevat o.m. een artikel van den hr. W. de Cock Buning, get „Het mislukte offensief", waarvan we vermo dat de red. der rubriek „Suriname" er nader aandacht op zal vestigen.

Onze Aarde

Het Febr. Nr. van dit jeugdige maandsch maakt, zoowel wat tekst als wat illustreering treft een voortreffelijken indruk. Voor onze ru verdient vermelding een uit ethnographisch punt interessante bijdrage van den heer J. C. L ster: Steenen monumenten op Nias en Soe Vooral op eerstgenoemd eiland nemen deze m menten, veelal zeer kunstig gebeeldhouwde z [illegible] in de eerste plaats als [illegible] van de voorouders, waarmede het [illegible] lijksche leven van den Niasser op zijn innigst bonden is. Op Soemba hebben de steenen een an bestemming; daar worden ze aangebracht op graven van aanzienlijken en grooten. De bij artikel behoorende afbeeldingen zijn zeer mooi.

Suriname.

„Van verschillende zijden is de grensqua weer in het geding gebracht. Ik zal daarvan th niets zeggen dan dat, nu de zaak één keer in g is gebracht, het ook mijn oprechte wensch is, zij zoo spoedig mogelijk tot een definitieve be sing zal geraken. Schriftelijke en mondelinge dachtenwisseling met mijn ambtgenoot van tenlandsche Zaken geven mij in dit opzicht g verwachtingen."

Dit was het antwoord van Minister Konings ger op den aandrang van de heeren IJzer Droogleever Fortuyn, van Boetzelaer van Du dam en Bijleveld bij de behandeling van de S naamsche begrooting voor 1928 in de Tweede mer, om eindelijk over te gaan tot de grensrege

Wij zeiden in ons vorig nummer op deze aa legenheid te zullen terugkomen.

Na zijne uitingen bij vorige begrootingen mo wij den minister hulde brengen voor deze klaring.

Het initiatief is uitgegaan van den Minister Buitenlandsche Zaken, Jhr. Beelaerts van Blokl Wij hadden van Zijne Excellentie niet anders wacht.

Een beter moment om de aangelegenheid ter tafel te brengen was niet denkbaar.

In de eerste plaats omdat het gouvernement Britsch-Guiana is gaan tornen aan den status de grensrivier, die sedert een eeuw door de E schen was erkend, waaruit blijkt, dat zij geen zondere waarde hechten aan den langen duur een toestand, in tegenstelling met wijlen Lord S bury, die zich, in het begin van deze eeuw, in band met de bronrivieren van de Corantijn da had beroepen.

In de tweede plaats omdat de expeditie-Stah ontdekking van Barrington Brown, dat de River en niet de Koeroeni de voortzetting va Corantijn is, heeft bevestigd.

In de derde plaats omdat Minister Koningsb in antwoord op een gelukkige vraag van de Tw Kamer, onder dagteekening van 15 Juni 1926 verklaard, dat een mededeeling van de Bri

egeering aan de Nederlandsche van de uitkomsten n Schomburgk's exploratie niet is ontvangen.

Onze ruimte laat niet toe de beteekenis van dit lles uiteen te zetten. Wij moeten onze lezers verijzen naar de artikelen over deze grenskwestie in De West-Indische Gids".

Zonder twijfel heeft Jhr. Beelaerts van Blokland et groote gewicht van een en ander ingezien, in et bijzonder in verband met de correspondentie an de Britsche Regeering met onze Regeering, die ooraf is gegaan aan Schomburgk's verkenning.

In 1901 heeft de toenmalige Regeering zich laten itimideeren door het antwoord van wijlen Lord alisbury op een vertoog van onze Regeering; sedert men niet op de aangelegenheid teruggekomen.

Jhr. Beelaerts is er den man niet naar om voor njuiste argumenten uit den weg te gaan. Hij zal e zaak moeten aanvatten, waar zij is blijven steen, n.l. bij den brief van wijlen Lord Salisbury, die, aar ons bekend is, van uit Suriname grondig is eerlegd.

Gemakkelijk hebben zijne voorgangers door unne blunders, de zaak niet gemaakt voor den inister. Zijne Excellentie zal vele uitlatingen van oorgangers moeten desavoueeren, om de kwesties iver te stellen.

„Kwesties". Want er zijn er twee: de status van rivier en de vraag welke der bronrivieren de orantijn en dus de grens is.

Naar onze meening moeten beide kwesties tegeik behandeld worden. Indien de Britsche Regeeng er niet toe wil overgaan de kwestie van de onrivieren in behandeling te nemen, moeten wij n onzen kant vasthouden aan den langer dan een eeuw door Engeland erkenden status der rivier als „Dutch waters".

Onze Regeering heeft nu genoeg gegevens om de argumenten van wijlen Lord Salisbury te weerleggen. Wij vertrouwen dat Jhr. Beelaerts het niet beneden zich zal achten de artikelen over dit onderwerp in „De West-Indische Gids" te lezen.

Met Minister Koningsberger hebben wij goede verwachtingen.

***

Er zijn nog een paar punten in de behandeling van de begrooting waaromtrent wij enkele opmerkingen hebben. Deze echter in 'n volgend nummer.

***

Uit Londen wordt ons toegezonden de „*Sunday Express*" van 19 Februari, waarin een zeer belangrijk hoofdartikel „*Remedy discovered for leprosy. Chain of stations round the Empire. 1.500.000 victims. Science triumphs after 2000 years with a magic oil*".

In afwachting van nadere berichten, nemen wij uit de „N.R.Ct." van 20 Februari, Av.blad B het volgende over:

„De Engelsche bladen melden dat Britsche wetenschappelijke onderzoekers met succes een nieuw middel voor behandeling van lepra hebben toegepast, dat hydnocarpus-olie heet en gebruikt zal worden bij een nieuwe campagne die binnenkort tot uitroeiing van de plaag begonnen zal worden.

Er zijn ongeveer vier millioen leprozen in de wereld en hiervan zijn er ongeveer anderhalf millioen in het Britsche rijk. Duizenden van hen zijn

ondergebracht in een keten van leprozen-stations in Britsch-Indië en Afrika en men verwacht dat binnenkort vele andere centra geopend zullen worden.

Men bereidt hydnocarpus-olie uit de gedroogde vruchten van den tropischen Hydnocarpus-boom en men is van plan dien in alle deelen van het rijk waar melaatschheid heerscht, aan te planten.

Men deelt mede dat in het beginstadium van de ziekte 100 pCt. van de gevallen genezen en twintig tot dertig percent in gevorderde gevallen.

Sir Leonard Rogers, de secretaris van den Rijksbond tot bijstand aan melaatschen, die veel heeft gedaan tot bevordering van de onderzoekingen in Indië en een voornaam aandeel gehad heeft in de nieuwe ontdekking, zegt dat de behandeling voor gevallen in het eerste stadium zes maanden vereischt en wellicht een jaar wanneer de ziekte al een verder stadium heeft bereikt.

De kosten van de behandeling zijn in de laatste twaalf maanden zeer besnoeid en de doses die voldoende zijn voor een jaar behandeling, beloopen nu nog maar 2½ shilling."

De *Hydnacarnus* behoort tot de familie der *Bixaceae*, geslacht *Pangioideae*. Van deze familie komt, voor zoover wij weten, in Suriname geen andere vertegenwoordiger voor dan de bekende *Bixa orellana*, waaruit de Indianen een stof bereiden, waarmede zij zich verven.

Van *Hydnocarpus inebrians* zegt het „Leerboek der plantenkunde" van Oudemans dat op Ceylon de vruchten worden gebruikt om visch te bedwelmen.

* * *

Onder het hoofd *„Een levensgevaarlijke theorie"* schrijft de „N. R. Ct." van 19 Februari, ochtenbl. D:

„Van Campen Heilner, een ichtyologist aan het Amerikaansch museum voor natuurlijke historie te New-York, is, naar de New York Herald meldt, overtuigd, dat haaien geen menschen aanvallen. Hij is nu van plan om in letterlijken zin naar de haaien te gaan en zal binnenkort bij de Bahama-eilanden, waar het wemelt van deze volgens hem dan ongevaarlijke diertjes, in een licht duikerpak onder water dalen en hun verrichtingen bekijken.

Voor de zekerheid neemt hij evenwel een groot haaienmes mee. Teneinde de wetenschap te verzekeren van het volledige profijt van zijn onderzoeking zal een tegen water beschermde camera opnemen, wat er onder water gebeurt, voor het geval zijn theorie onjuist zou blijken te zijn en hij dus volgens de normale beteekenis naar de haaien zou gaan. Het lijkt echter zeer te betwijfelen of, ook al brengt de heer Heilners het er levend af, de haai door de menschen van ervaring nu voortaan vreedzaam aangehaald zal worden."

Eenigen tijd geleden lazen wij in „De Telegraaf" een mededeeling over den voorgenomen zwemtocht van miss Gleitze over de straat van Gibraltar. Velen waren van meening dat deze zwemtocht gelijk staat aan zelfmoord, daar de zee ter plaatse vol haaien is: doch miss Gleitze zei dat haaien haar niet zouden weerhouden om haar kans te wagen.

Nu is het merkwaardig dat niemand minder dan Prof. William Beebe in zijn in 1919 verschenen boek *„Jungle Peace"* schrijft dat de kans door een haai te worden aangevallen „is about equal to that of having your ears sewed up by devil's darning needles". Over de heele wereld heeft de Professor tusschen haaien gezwommen. Van Cylon tot Zuid-Amerika heeft hij vertrouwelijk gesproken met tal van kapiteins en zeelieden — inboorlingen — en het onderscheid geleerd tusschen hetgeen zij den lichtgeloovigen toerist voorbabbelen en wat zij in hun hart gelooven.

In een bespreking van dit aardige boek in het October-nummer 1921 van „De West-Indische Gids" vonden wij hierbij deze opmerking: „Of de zwemmende toerist, die een haai in de buurt bespeurt, trots deze verzekering, niet zal meenen that discretion is the better part of valour? Vooral zoo hij ooit de respectabele rijen vlijmscherpe tanden en reservetanden van dit beest heeft bekeken".

Uit „De Telegraaf" van 28 Augustus 1927 knipten wij een prent: Prof. Beebe in een duikerpak 30 voet onder den waterspiegel in de West-Indische zee, op dunne zinkplaatjes aanteekeningen makende.

H.H. Secretarissen der afdeelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd, dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

Curaçao.

De begrooting voor 1928 in de Tweede Kamer.

(Vervolg).

Met den heer Beumer hebben wij gemeen, dat wij een paar dingen in de *Handelingen* anders gevonden hebben, dan wij meenden vernomen te hebben bij de beraadslagingen van Donderdag den 16den. Het doet er evenwel niet toe, want onder den drang der omstandigheden is de minister den volgenden zittingsdag nog verder gegaan dan hij eerst reeds gegaan was.

In zake de *politie* zijn twee toezeggingen gedaan. Vooreerst een, om weg te nemen 't staatsrechtelijk bezwaar tegen art. 4 van het K. B., dat aan een ander „hoofd der politie" dan het regeerings-reglementaire bevoegdheden geeft, die slechts den procureur-generaal toekomen. De minister heeft uitdrukkelijk toegezegd, dat deze wijziging, waardoor „volledig aan de bezwaren (moet worden) te gemoet gekomen" zal plaats vinden vóór de afkondiging der begrooting. Het zal niet meevallen tenzij men het geheele systeem laat varen en de proc.-gen. weer al die kinderachtige dingetjes van voorheen laat bedisselen, maar dan zal het een heet hangijzer zijn een troepencommandant te vinden, die *zoo* onder den procureur-generaal zal willen dienen. Men kan ook alle wettelijke bepalingen veranderen, waarin de opdracht van die bevoegdheden aan het hoofd van de politie geschiedt, maar dan moet er wel heel wat gebeuren, tenzij men dit ook bij K. B. doet. En dit laatste zou dan weer een aanslag op de autonomie zijn, omdat de K. R. voorbij gegaan wordt, die, wel om meewerking aangezocht, juist op dit punt nog al vasthoudend zal blijken. De heer Bijleveld gaf de beste oplossing: wijzig de bepaling van het Regeeringsreglement, die den procureur-generaal aan het hoofd van de administratieve en gerechtelijke politie stelt.

De tweede toezegging van den minister betrof het overleg met den K. R., dat heropend zal worden en gevoerd „op een wijze, waarbij groote tegemoetkomendheid zal worden betracht, eventueel ook op andere punten dan door den afgezant zijn ter sprake gebracht." Men kan zeggen, dat met behoud van het hoofdbeginsel de heele zaak weer in de windselen ligt.

De minister beriep zich met vreugde op de woorden van Mr. Bijleveld: „de eenige, die werkelijk overleg heeft gepleegd, is de Minister geweest," maar de heer Van Vuuren kwam hem die illusie gauw benemen in niet minder sterke bewoordingen. Trouwens, de heer Bijleveld heeft ook gezegd: „Ik ondersteun de opmerking, dat het jammer is, dat de Minister niet heeft doorgevoerd, wat hij begonnen is en het bestuur van het gewest telegrafisch heeft op de hoogte gesteld."

Alleen Mr. Joekes is blijven hameren op het kostenbezwaar, art. 99 van het Regeeringsreglement. Volkomen terecht o.i., want die zaak hangt nu in de lucht. Eerst zou de minister eenzijdig bepalen, hoeveel Curaçao mee mocht betalen; bij de beraadslaging zei de minister, dat de K. R. zich ieder jaar bij de begrootingsbehandeling daarover zou kunnen uitspreken. Den eersten den besten keer zal de Raad dan wel de vraag van den heer Bijleveld herhalen: „Waar haalt de Minister dat recht vandaan?", zoodat wij in een of anderen vorm deze kwestie nog wel eens terugkrijgen.

Bij het desbetreffende artikel hadden de heeren Joekes en IJzerman een amendement voorgesteld, om de door den K. R. aangenomen bedragen te herstellen. Het werd, zooals wij voorspeld hebben, een kwestie van vertrouwen, waarbij de goedhartigheid van de meerderheid der leden het nog eenmaal won. Wij hebben een ander bezwaar tegen het amendement. Het herstelde de posten, die de K. R. als demonstratie tegen de militaire politie gebruikt had. En dat die militaire politie er komt met instemming van de Kamer is eigenlijk verleden jaar al beslist. En nu leek de gezindheid der Kamer in dat opzicht geenszins veranderd.

Op de autonomie bleef de heer Bijleveld kijken. De post voor de landstelefoon was ook in strijd met het votum van den Raad hersteld. En zoo waren er meer posten. De heer Bijleveld wilde door zijn stemmen voor dezen en andere posten niet geacht worden den met de gevolgde wijze van handelen in te stemmen en vroeg nieuw overleg met den K. R. over de uitvoering en besteding der posten. De minister, die toch aan het toezeggen was, gaf de verlang toezegging: „Waar toch overleg gepleegd wo over een zaak, kan er geen bezwaar bestaan, overleg zich ook te doen uitbreiden over de zak die hier worden bedoeld.

Eindelijk de onderwijsgelijkstelling. De heer Vuuren kreeg bevestigend antwoord op zijn vra of de minister den gouverneur wilde opdracht ven op de begrooting voor 1929 bij den K. R. noodige gelden uit te trekken om te komen tot voering van art. 180, 2de lid Rr., en of de minis als de K. R. dezen post mocht schrappen, zich da bij niet zou neerleggen. In enkele lib. bladen hebb wij gelezen, dat dit laatste een nieuwe aanslag op autonomie zou zijn. Ten onrechte. De heer Vuuren heeft het netjes in zijn woorden ingevlo ten: de Raad is mede tot naleving van het Rr. houden. Als wij ons goed herinneren, is destijds gelijkstelling met algemeene stemmen in het opgenomen. Toen wist men ook al, dat de K. er weinig van hebben moest.

Het Leger des Heils.

In *de Strijdkreet* van 11 Febr. l.l. lezen wij een artikel *In de West*:

„En nu — Envoy Alvares is naar Curaçao gezo den om daar de vlag te planten, de eerste steen te leggen voor een naar wij hopen eveneens m en krachtig Leger des Heils-gebouw. Er is da groote behoefte aan. Er is zoo weinig of bijna ge godsdienstig leven daar. Bij gebreke van een krac tig middelpunt daarvoor zijn zelfs personen, Chr tenen en eveneens enkele Heilsoldaten, die d waarts verhuisd zijn uit Nederland, bijna geheel gezakt naar een toestand van volslagen onversch ligheid.

Dat de behoefte naar het hoogere leven, de dra naar Gods heil, echter niet geheel gedood was, blij gelukkig nu hieruit, dat verscheidenen hunner zi reeds bij de Envoy hebben vervoegd en steeds n der komen.

Mogen zij spoedig echt tot nieuw leven ontwake Tot hun eigen heil en tot dat van hun land; dat zoo!"

Verbinding Curaçao—Bonaire.

Naar wij vernemen, zal naar alle waarschijnlij heid het s.s. „Merida" ook een wekelijkschen dien openen op Bonaire, in plaats van de schoener „ gia". *(A. d. C.)*

Curaçao—Carupano.

Naar het schijnt, gaat de „Red D Line" vaart openen op La Guayra en Carupano met s.s. „Maracaibo", dat 20 Januari voor het eerst d waarts is vertrokken.

Deze reis is een proefreis. Indien er voldoen vracht en passagiers zijn, zal het een vaste verbi ding worden. *(A. d. C.)*

Geschiedkundige sprokkelingen.

Wat is administratieve politie?

Wij lezen in een memorie van 1827 van d Raad van justitie op Curaçao aan den minister v koloniën:

„De attributen van dezen Raad (van Politie) w den in de kolonie zeer onduidelijk begrepen zo migen meenen dat dezelve zich bepalen tot de a ministrative Politie van straten, wegen, zetting van Brood en Vleesch en dergelijke"...

Uit den Verren Vreemde.

Italië in Afrika.

Tripolitanië heeft den Italianen een reeks ups en downs gebracht. De geest van Mussoli heeft ook hier doorgewerkt om aan voortvaren heid en zelfbewustzijn bijzondere kracht bij te z ten. Zoo is de voortschrijdende beweging nu we goed opgeschoten, maar Soena, waar de Italiaa sche vlag nu weer geplant is, is 13 jaren geleden o al bezet geweest, de eb, die daarop volgde voor Italiaansche zege, dwong tot een vèr terugtrekke

Na de onderwerping van Saïd Reda half Janua na den welgeslaagden tiendaagschen veldtocht teg diens zoon Saïd Saddigh, die in het begin van de maand geëindigd was, hebben zij thans het gebi van Giofra, de streek ten Zuiden van Misurata, vijanden gezuiverd en hebben zij dertien jaar na eerste bezetting, Soena weer bezet, waar zij nu w den aan de rand van de woestijn zijn aangekom De troep had Bun Ngeim, 230 K.M. ten Z. Hiswrata als uitgangspunt gekregen. Vandaar m cheerde hij in vier dagmarschen naar 't vlek Bir Tar, vanwaar hij zich in drieëen splitste om o een front van 35 K.M. de heele bewoonde streek de Giofra, tusschen Soena en Ueddan, gelijkti aan te vallen. Den 13en 's middags bezette een de groepen Soena, waar slechts een tiental mann en slechts enkele gezinnen achtergebleven war Den zelfden nacht bezette een andere groep H waar de bevolking, na kort verzet, de wapens leverde. De kern van den troep, die tegen Uedd opgerukt was, stiet hier op de achterhoe

van den vluchtenden vijand, die een grooten buit, waaronder 500 geweren in handen der Italianen achterliet. Een troep bereden ongeregelde troepen vervolgde den vijand den 15en en bracht hem zware verliezen toe, waarbij 50 geweren en een karavaan van 50 kameelen werd buit gemaakt. In 5½ dag hadden de troepen 220 K.M. afgelegd in een streek zonder water en onder ongunstige weersgesteldheid in een zwaar terrein. Gelil Sef en Nassar, het hoofd van het verzet, is de woestijn ingevlucht. Van zijn laatste steden en sterkten waait thans de Italiaansche vlag.

Een van de eersten in den strijd is de hertog van Apulië geweest, aan het hoofd van zijn Tripolitaansche meharisti. Onder den kreet „Savoie" ging hij zijn troepen voor bij de achtervolging en verstrooiing van de vijandelijke achterhoede en hij behoorde ook tot de eersten, die Ueddan binnenrukten.

Uit een ander bericht blijkt ook hoe koningszonen medewerken om het hunne bij te brengen tot verlevendiging van den Italiaanschen geest.

Den 21en Februari is de kroonprins, de Prins van Piemont, per extratrein uit Asmara te Massawa, de residentie van de kolonie Eritrea (aan de Roode Zee), aangekomen. De overheid en de vòornaamste notabelen heeten den prins op het station welkom. Een onafzienbare menigte inboorlingen vulde de stad. 's Avonds gaf de gouverneur een ontvangst ter eere van den prins, waarop alle overheidspersonen en de voornaamste blanken uit de kolonie tegenwoordig waren. Stad en haven waren feeëriek verlicht.

De kroonprins heeft na een voortgezetten triumftocht sedert de kolonie weer verlaten.

Op het bovenvermelde succes is alweer een nieuw bericht uit Lybië gevolgd. De Italiaansche troepen hebben de oase Sella Noed bezet, die van groote beteekenis is voor het karavaanverkeer in het uiterste deel van Zuid-Syrtis. Voorts is Aguila in Bengasi bezet, dat nog nooit in handen van de Italianen was geweest.

De Italiaansche wapenen kunnen dus met voldoening op de ondernomen krijgsverrichtingen terugzien. Maar, zooals bekend, zijn daarmede de grootste moeilijkheden niet overwonnen. Een zegevierend oprukken tot ver in het binnenland brengt wel oorlogs-, doch geen vredeslauweren. Italië en Spanje weten dit al te goed uit hun eigen geschiedenis in N.-Afrika. De bezette streken moeten onder geregeld bestuur gebracht worden, wat dit beteekent en vraagt, hiervan kan men een les krijgen van de Franschen in Marokko, waar zij een twintigtal jaren de handen vol hebben met beleidvol pacificatie-werk, doch waar zij den toestand nog niet overal en ten volle beheerschen.

Tanger.

Nog op een ander punt van zijn Middellandsche-Zee-politiek heeft Italië een succesje te boeken.

Bij de internationale bemoeienis met Tanger, toonden Frankrijk en Spanje de neiging om de andere mogendheden daar buiten te laten, Tanger moest onderdeel worden van de Marokko-politiek, die zij liefst zooveel doenlijk als uitsluitend hunne zaak beschouwen. En het Spanje van Primo de Rivera liet, op zijn beurt, weer aan Frankrijk voelen, dat Madrid over Tanger meer te zeggen moet hebben dan Parijs.

Engeland bleef erop wijzen, dat 't hier gaat om een Middellandsche Zee-belang, waarbij 't niet geheel op zijde gezet wilde worden, Gibraltar, Malta, en de beteekenis van de Midden-zee voor het internationaal verkeer indachtig.

Toen Spanje en Frankrijk te Parijs samenkwamen om weer over de status van Tanger te beraadslagen, deed Mussolini weten, dat Ialië niet meer de gedweeë Middellandsche-zee-mogendheid is, die afwacht wat anderen wel willen beslissen in aangelegenheden, waarbij alle Middellandsche-zee-mogendheden betrokken zijn, en hieronder wordt de Tangerkwestie geacht te behooren, maar dat Rome oor en oog gericht hield op hetgeen Spanje en Frankrijk zouden beredderen, en zich voorbehield Italië's belangen daarbij tot hun recht te doen komen.

Aan Spanje's eischen is door Frankrijk, door het toestaan van een ruimer aandeel in het internationale bestuur der stad en zone van Tanger, tegemoet gekomen. Engeland en Italië zullen officieel van het resultaat der besprekingen in kennis worden gesteld.

Aan Italië wordt het sanitair beheer in Tanger toegedacht, zoodat het iets zal verkrijgen, zonder dat het zelf aan de besprekingen heeft deelgenomen. Spanje overdreef in den aanvang zijn eischen. Het verlangde, dat de Tanger-zone „purement et simplement" bij 't onder Spaansche bescherming staande deel van Marokko zou worden ingelijfd. Dat was een eisch, dien Frankrijk onmogelijk kon inwilligen, allereerst, omdat het bezwaarlijk een wijziging kon brengen in de souvereiniteitspositie van den sultan, maar vooral omdat in het verdrag van 1923 een internationaal regime voor de stad Tanger was vastgesteld, zoodat het niet aan Frankrijk alleen stond daarin veranderingen aan te brengen, Engeland, dat hier, door zijn positie in Gibraltar, een krachtig woord heeft mede te spreken, was voor een inwilliging der Spaansche eischen niet te vinden.

Daarom liepen de besprekingen verder niet meer over deze aangelegenheid, maar over de vraag in hoeverre 't mogelijk zou zijn Spanje binnen het kader van het internationaal regiem een grooter aandeel in de stedelijke administratie toe te kennen. Ook deze, op 't oog betrekkelijk eenvoudige besprekingen, zaten vol haken en oogen, vooral omdat zich achter de Spanjaarden, een andere mogendheid, Italië, had opgesteld en hen in hun eischen steunde; ja zelfs met een vlootdemonstratie voor Tanger onderstreepte Mussolini de beteekenis, die dit deel der Middellandsche Zee voor zijn land heeft.

Thans krijgt, volgens de voorloopige regeling, Italië dus ook een aandeel: het sanitaire beheer over Tanger, en dit beteekent, dat het, op de een of andere wijze, mede sleutelbewaarder van de Oude Wereldstad wordt. Reeds thans wordt Italië op gelijken voet als Engeland behandeld, aangezien de nieuwe Fransch-Spaansche overeenkomst, zoowel aan Londen als aan Rome wordt voorgelegd.

Nu het zoover is, dat de Franschen en Spanjaarden tot een accoord zijn gekomen, kan de viermogendheden-conferentie, die tot een nieuwe Tanger-conventie leiden moet, een aanvang nemen. Voor de goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Spanje, twee landen, die naast en met elkaar in Marokko nog ontzaglijk veel te doen hebben, is het gelukkig resultaat der Tanger-onderhandelingen evenwel niet te onderschatten. Spanje wint er zonder twijfel een zeker prestige mee, dat het in de toekomst vermoedelijk ook elders weer zal trachten te doen gelden, aldus *Het Vad.* en *De N. Ct.*

Dit zal van invloed zijn op Spanje's houding jegens den Volkenbond. Nu aan Spanje's Tanger-eischen ten minste ten deele is voldaan, zal het dit land gemakkelijker vallen in den Volkenbond terug te keeren, en wel vóór het afloopen van den opzeggingstermijn van twee jaar.

Uit Parijs wordt nog gemeld, dat men hierbij niet met een officieele overeenkomst, doch slechts met een vriendschappelijke regeling heeft te doen, die echter voorlooper kan zijn van een belangrijke verandering in de internationale Middellandsche Zee-politiek.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amersfoort.

CAUSERIE OVER SURINAME.

Zaterdag 25 Febr. j.l. hield de heer D. G. J. Bolten voor onze afdeeling eene causerie over: „Het een en ander over Suriname."

Na eene aardige en dikwijls geestige inleiding, vertelde spreker ons aan de hand van 'n reeks schoone lichtbeelden een schat van wetenswaardigheden over Suriname. Ethnologische bijzonderheden werden afgewisseld door velerlei gegevens over de cultures en goudexploratie en exploitatie.

In de pauze bezichtigden wij onder het genot van een geurig kopje thee een groot aantal van het door spreker verzamelde demonstratiemateriaal. Mooie foto's, prachtige houtsoorten, een opvallend keurige collectie vlinders en torren, waarbij de heer Bolten welwillend een ieder nieuwsgierige de gewenschte mondelinge toelichting gaf.

Het werd door onze leden ten zeerste op prijs gesteld, dat de spreker zich zooveel moeite gegeven had om al zijn materiaal ter bezichtiging ten toon te stellen.

Ook na de pauze bleef de causerie en de lichtbeelden in hooge mate interessant. Het was te begrijpen, dat een dankbaar applaus den spreker voor zijne moeite beloonde en onze Voorzitter, de heer E. Roodhuyzen, had eene gemakkelijke taak om het gebruikelijke woord van dank namens de Afdeeling aan den heer Bolten uit te spreken. Jammer was het, dat het schoone zonnige weer de opkomst ongunstig had beinvloed.

DE SECRETARIS.

Afdeeling Apeldoorn.

Rubber- en Oliepalmfilms op *Donderdagavond 8 Maart*, 8 uur, in het *Centraal Theater*, bij het Gemeentehuis. Leden + 2 introducée's ieder à *f 0.30*. Begunstigers *f 0.30*; andere belangstellenden *f 0.60*, pl. bel. inbegrepen. Plaatsbespreken: *Woensdag 7 Maart* van 10—1 uur aan het Theater.

„Eurasia"-avond, op verzoek opvoering van het tooneelstuk *„Njai Sonna"* van Jan Fabricius, op *Zaterdagavond 21 April* in „Park Tivoli". Nadere mededeelingen volgen nog!

In voorbereiding:

Juni—Juli Excursies naar de I.T.A.
September. Lezing of filmavond.
October. Indische Leergang.
Daarna mogelijk nog een film of lezing.

N.B. We zijn nu de 100 leden en 100 begunstigers gepasseerd. Het is nu een klein kunstje te zorgen, dat dit 200 wordt, daartoe brenge ieder *één* lid of begunstiger aan......

HET BESTUUR.

Afdeeling 's-Gravenhage.

VOORDRACHT OVER CURACAO.

Op *Vrijdag 9 Maart*, des *avonds om 8 uur*, zal de heer Ir. E. F. Suringer, in de groote zaal van „De Twee Steden", Buitenhof alhier, een door lichtbeelden verduidelijkte voordracht houden over *„Indrukken van Curaçao."*

De Secretaris,
's-Gravenhage, 28 Febr. '28. J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Nijmegen.

FILMVOORSTELLILNGEN.

Met welwillende medewerking van de Directie van het Olympia Theater zal op *Zaterdagmiddag 3 Maart* e.k. in dat Theater, Lange Burgstraat, worden vertoond de *Mataram-film*, die het leven en de feesten in de kratons in beeld brengt.

Bij deze voorstelling gelden voor leden en begunstigers van „Oost en West" toegangsprijzen ad *f* 0.50 p. persoon, terwijl kosteloos voor hen plaatsen kunnen worden gereserveerd.

Niet-leden van „Oost en West" hebben toegang tegen de vastgestelde matinée-prijzen.

In de *tweede helft* van *Maart* een *Voordracht met Lichtbeelden* over de „Verrichtingen van 't Ned.-Indische leger". Naam van den spreker, plaats en datum worden voor de Leden nader bekend gemaakt in het Koloniaal Weekblad; Begunstigers ontvangen daaromtrent een nadere kennisgeving.

In de maand *April* zeer waarschijnlijk nog een *Film* over „Den bouw van en het leven in Indische steden" en bij genoegzame deelname nog een *„Indischen avond"* door „Eurasia".

HET AFD. BESTUUR.

Afdeeling Twente.

Luitenant Koppen zal op *Vrijdag 9 Maart a.s.* te Hengelo een *lezing* houden over zijn vliegtocht naar Indië voor de afd. Twente van de Vereeniging van Verlofsofficieren.

Leden, woonachtig te Hengelo, hebben tot die lezing vrijen toegang.

De Secretaris,
G. W. STROINCK.

Mededeelingen.

Van het Hoofdbestuur:

De Redactie van een onlangs hier ter stede opgericht Orgaan dat wekelijks verschijnt, zou zich gaarne voorzien van een *vasten Indischen medewerker*, die, in zijn rubriek het groote aantal Indischgasten, hier gevestigd, op de hoogte hield van hetgeen hen belang inboezemt.

Brieven aan het Secretariaat van „Oost en West", Heulstraat 17.

Het Giro-No. der *Vereeniging* (v. d. Penningmeester) is 14574.

Het Giro-No. der *Afdeeling Den Haag* (v. d. Penningmeester) is 135120.

Van de Redactie.

BOOTTREIN STOOMVAART MIJ. „NEDERLAND."

Het Agentschap van de Stoomvaart Maatschappij Nederland, de firma Crans & Co., meldt, dat de boottrein van het stoomschip „Prinses Juliana", hetwelk Vrijdag 2 Maart a.s. te Genua verwacht wordt, Zaterdagmorgen 3 Maart a.s. om 9.45 v.m. aan het Staatsspoor te Den Haag zal aankomen.

VOORDRACHTEN BOEDDHA-BEELDEN.

Op *Donderdag 1 Maart* en *Donderdag 22 Maart* houdt de heer *W. L. van Warmelo* voor den „Kring Utrecht" van de Internationale Broederschap voor Kunst en toegepaste Kunst eene *voordracht met lichtbeelden* over:

1. De ontwikkelingsgeschiedenis en de diepere beteekenis van het Boeddha-beeld;
2. De Dhyani Boeddha's ,Boddhisattwa's en de Boro Boedoer.

Het Bestuur van genoemden Kring verzoekt ons mede te deelen, dat de leden van Oost en West, die in deze onderwerpen belang stellen, *van harte welkom zijn.* De voordrachten worden gehouden op genoemde data in hotel „Pomona" (hoek Westerstraat—Catharijnesingel) te *Utrecht*, 's avonds half 9.

In den laatsten tijd is, om plaatsruimte te winnen, de wekelijksche opgave van verlofgangers, gepensionneerden, enz., nog al eens bekort en soms zelfs geheel weggelaten.

Nu ons echter van verschillende zijden hierover klachten bereiken, zullen we in den vervolge die mutaties weder geregeld en volledig opnemen.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE.

M. A. Duisterhof, Onderwijzer 2e kl. bij het **O.L.O.**; Ruighweg 53, Helder.

Mej. A. E. Larmoijeur, Onderwijzeres bij het **O.L.O.**; Bedum.

M. J. van Hulten, Onderwijzer bij het M.U.L.O.; Beukelsdijk 64c, Rotterdam.
Chr. Singelenberg, Idem als voren; Amstelstraat 87, Utrecht.
Mej. J. C. Achilles, Verpleegster 1e kl. bij de Mil. Hospitalen; Anna van Buerenstraat 11, 's-Gravenhage.
Mej. J. C. Noordam, Idem als voren; Copernicusplein 13, 's-Gravenhage.
Mej. S. Bootsma, Idem als voren; Copernicusplein 13, 's-Gravenhage.
L. Torreman, Leeraar M.O.; Fabriplein 28, Schiedam.
Dr. S. J. Esser, Tijd. ambt. ter beschikking v. d. Dir. van Onderwijs en Eeredienst; Koornmarkt 3a, Kampen.
Mr. J. Wenning, Adm. ambtenaar bij het B. B.; Kaiserstraat 13, Leiden.
E. Cohen, Linnaeusparkweg 56 hs, Amsterdam.
M. Polak, Potgieterstraat 2, Amsterdam.
Ch. J. L. Hermans, Westzijde 36a, Zaandam.
Allen leeraar M.O.
Mej. A. Tukker, Diaconessenhuis, Arnhem.
Mej. A. F. Hees, Hotel Harwich, Hoek van Holland.
Mej. G. Huvers, Verpleegster i. h. ziekenhuis, Coolsingel, Rotterdam.
Allen verpleegster 1e kl. bij de Mil. hospitalen.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

P. Scheffer, Ass.-resident t. b. van den Gouverneur Oostkust van Sumatra; Boulevard 29, Velp (Gld.).
M. M. Magielse, Tuinbouwk. ambtenaar; Grootzand 43—45, Sneek.
D. Bakker, Opziener bij het Marine-Etablissement te Soerabaya; Omval 36, Amsterdam (O.).
F. M. Ch. Berkhout, Ingenieur 2e kl. bij de Waterstaat en 's Lands B. O. W.; Hugo de Grootstraat 8, 's-Gravenhage.
N. Vastenhoudt, Onderopzichter machinist bij de en Tr.; Haarlemmerweg 243, Amsterdam.
J. G. van Schravendijk, Secretaris der residentie doera; De Ruyterstraat 52, 's-Gravenhage.
A. C. A. v. Engelen, Ondercommissaris van politie de residentie Oost-Priangan; Wesselstraat 114, 's-Gravenhage.
Mej. E. M. Weijgers, Onderwijzeres 3e kl. bij het L. O.; Groot Hertoginnelaan 78, 's-Gravenhage.
H. J. Londs, Kapitein mil. adm.; Büderich (K Neusz), Dorpstr. 59, p/a. Hr. Cursiesen.
G. A. v. d. Nagel, Kapitein der genie; Corn. Speelmanstraat 13, 's-Gravenhage.
H. J. K. Schuitenvoerder, Kolonel van den Top. dienst Chernex sur Montreux, Hotel-pens. „Les Ins".
J. Brunt, Telefoonambtenaar 2e kl. b. d. P.T.T., Havenstraat, Woerden.
K. G. J. Ziegler, wnd. Hoofdingenieur, leider der loe-Laoetmijnen, Gundelsheim a/Neckar, Württemberg (D.).
J. H. Herklots, Gedipl. Gezaghebber 1e kl. b. h. Nice (Frankrijk) Promenade des Anglais, No. 89.

MET PENSIOEN.

P. Kooyman, Baas-ketelscheepmaker b. h. Marine-e te Soerabaya, Chr. de Wetstraat 90b, Rotterdam.
J. Dik, Controleur 1e cat. b. d. P.T.T.-dienst te doeng, Bestevaerstraat 33 (II), Amsterdam.
B. W. van der Zwaan, Loods 1e kl., tevens onderhavenmeester te Palembang, Brussel (Etterbeek) 8, Henri de Braekeleer 8.
J. H. A. de Voogt, Hoofd administratie S.S. en Tramwegen, Regentesselaan 14, 's-Gravenhage.
F. W. Hartsteen, Ambtenaar 2e kl. b. d. dienst der en Uitvoerrechten en Accijnzen, Thomsonlaan Haarlem.

Mutatiestaat van 22 tot 29 Febr. 1928.

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
M. J. van Doorn, Oud Hoofdonderwijzer O.-I., Oegstgeest, Julianalaan 7. f 5 (Afd. Leiden)	Eigen aanmelding.
A. Voorhoeve, Directeur N.V. „Holland-Insulinde", Rotterdam, Noordsingel 104. f 5	den heer W. G. van Klaveren te Rotterdam.
J. Grooten, Haarlem, Santpoorterstraat 52. f 5	Secretaris Afd. Haarlem.
N.V. Gebrs. Veth's Handel Maatschappij, Amsterdam, Prins Hendrikkade 123. f 10.	Dr. F. W. T. Hunger te Amsterdam.
H. Kerbert, Amsterdam, Wouwermanstr. 34. f 10.	
L. Mirandolle, Amsterdam, Pieter de Hoochstr. 2. f 25.	
Mr. J. H. Guije, Oud-Lid Raad v. Justitie te Semarang, Amsterdam, Singel 15. f 5	Dr. S. E. Boorsma te Amsterdam.
J. F. Haccoû, Amsterdam, Amsteldijk 290. f 5	Eigen aanmelding.
C. A. P. Ivens, Amsterdam, Kalverstraat 115. f 5	Secretaris Afd. Amsterdam.
E. J. van Dijk, Oud Hoofdonderwijzer O.-I., Apeldoorn, Badhuisweg 42. f 5	Eigen aanmelding.
J. Burghart, Apeldoorn, van Heutszlaan 6. f 5	Ir. F. C. H. J. Soeters te Apeldoorn.
E. ten Hove, Apeldoorn, Hoofdstraat 75. f 5	den heer H. A. Schoonhoven te Apeldoorn.
Mevr. J. Dibbets, Arnhem, Emmastraat 36. f 5	den heer J. Jaspers te Arnhem.
P. C. Broeksma, Arnhem, Vermeerstraat 20. f 5.	Secretaris Afd. Arnhem.
Mevr. P. C. Broeksma, Arnhem, Vermeerstraat 20. f 5.	
J. G. Remmeling, p.a. Het Groene Huis, te 's-Hertogenbosch. f 5 (behoort tot Afd. Arnhem)	den heer C. J. Gombault te Velp.
F. B. Batten, Oud-Resident, Den Haag, Frederik Hendrikplein 13. f 5.	Eigen aanmelding.
F. H. Barkeij, Oud Ass.-Resident, Den Haag, Kranenburgweg 13. f 5.	
J. de Clercq Zubli, Oud Ass.-Resident, Den Haag, van Beverningkstraat 151. f 5.	
V. E. Bletterman, Oud Inspecteur 1e kl. P.T.T., Den Haag, Anemoonstraat 59. f 5.	
J. J. van Doesburg, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, Roodborstenlaan 4. f 5.	
Mr. A. B. Bommezijn, Rechter i. d. Arr. Rechtbank, Den Haag, Sweelinckplein 84. f 5.	Dr. G. A. Rademaker te Den Haag.
Dr. H. Couvée, Arts, Den Haag, Sweelinckstr. 76. f 5.	
G. B. F. van Heeckeren van der Schoot, Den Haag, Groot Hertoginnelaan 30. f 5.	
F. Th. Engel, Oud Ingenieur B.O.W., Den Haag, van Beverningkstraat 107A. f 5	Eigen aanmelding.
M. E. J. van Coblijn, Paramaribo, Rust en Vredestraat 107. f 5	den heer H. R. Nije te Paramaribo.

Nieuwe Begunstigers:

K. Boevé, Oud-Hoofdonderwijzer, Apeldoorn, Kon. Hortenselaan 4.	den heer L. A. Slot te Apeldoorn.
F. W. R. Immink, Apeldoorn, Kon. Hortenselaan 36...	den heer H. A. Schoonhoven te Apeldoorn.

Afschrijven:

Th. H. Swindells, Oud Leeraar H.B.S. te Semarang, Amsterdam, Leidsche Gracht 33 (overleden). Dr. R. W. Fernandes, Den Haag, Conradkade 37.

Adresveranderingen:

Mevr. M. S. Moerbeek-Demmeni, van: Amsterdam, van Eeghenstr. 40, naar: Den Haag, Laan van Eik en Duinen 227. f 5.
D. van Reijendam, Ambtenaar v. d. Telefoondienst, van: Amsterdam, Amstelkade 105h, naar: Bandoeng, Hoofdbureau P.T.T. f 5.
K. Hidding, Den Haag, van Beukstraat 121, naar: Anemoonstraat 146.
O. Löwenheim, Den Haag, van: Laan van N. Oost-Indië 211, naar: Adelheidstraat 250.
Mevr. A. Savage-Harloff, Den Haag, van: Frankenslag 386, naar: Panhuysstraat 8.
H. Balsem, van: Hotel Bellary, Grindelwald, naar: Pension Schroder, Stationsweg 24 te Laren (N.-H.)
E. A. van der Bossche, Majoor der Infanterie, Nice, naar: Bandoeng D.V.O.
J. M. Rosel, Oud O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van: Bylandtstr. 129, naar: Regentesselaan 12.
R. K. L. Schenzer, Assuradeur, Den Haag, van: verhof 35, naar: Magnoliastr. 36.
L. H. Wijnmalen, Den Haag, van: Blankenburgstr. naar: Oostduinlaan 39.
G. H. van den Berg, Inspecteur 1e kl. van den v. Arbeid, Amersfoort, van: Utrechtsche Weg naar: Barchman Wuytierslaan 62.
Secretariaat van de Vereeniging „Suriname", Amsterdam, van: Chassséstraat 37boven, naar: Keizersgracht 232.